

3.10.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueiden varautumisesta häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin VN/22816/2022**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueiden varautumisesta häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 50 §:n mukaan hyvinvointialueen on varauduttava ennakkoon tehtävillä valmiussuunnitelmilla sekä muilla toimenpiteillä yhteistyössä alueensa kuntien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueensa hyvinvointialueiden kanssa häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Hyvinvointialueen on varautumisessaan varmistettava palveluiden jatkuvuuden turvaaminen myös silloin, kun palveluita toteutetaan hankkimalla niitä yksityisiltä palveluntuottajilta.

Lain 50 §:n 4 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin häiriötilanteisiin varautumisesta.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta lausua asetusalunoksesta. Esityksessä täsmennetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 50 §:n säännöksiä valmiussuunnittelun, tilannekuvan muodostamisen, valmiuden ja varautumisen yhteensovittamisen sekä yksityisten palveluntuottajien varautumiseen liittyvän ohjauksen osalta.

Yleistä asetusalunoksesta

LPY:n mielestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 50 §:n 4 momentin säännösten täsmittäminen esitetyllä tavalla on perusteltua ja selkeyttää osaltaan hyvinvointialueiden veloitteita häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa. Asetusalunoksesta ehdotettavilla toimilla yhtenäistetään sosiaali- ja terveydenhuollon varautumistoimenpiteitä hyvinvointialueilla ja siten parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kriisinkestävyttä osana kansallista kokonaisturvallisuutta.

Yhdistys pitää hyvänä, että asetusalunoksesta ja sen perusteluissa selkeytetään eri toimijoiden rooleja sekä korostetaan yhteistyön ja viestinnän merkitystä varautumissuunnittelussa ja valmiuden ylläpitämisessä.

Yksityisen sektorin rooli ja tehtävät varautumisessa häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Asetusalunoksesta mukaan hyvinvointialueen täytyy varautua palveluiden järjestämiseen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa riippumatta siitä, onko kyseessä sen oma palvelutuotanto vai hankinta palvelua toiselta julkiselta palveluntuottajalta tai yksityiseltä tai kolmannen sektorin palveluntuottajalta. Tämä pitää varmistaa osana palveluntuottajien kanssa solmittavia sopimuksia. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelmaan sisällytetään suunnitelmat yhteistyön toteuttamisesta

3.10.2022

viranomaisten, yksityissektorin ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa häiriötilanteisiin varautumisessa ja niiden hoitamisessa.

Hyvinvointialueen valmiussuunnittelussa täytyy ottaa huomioon eri toimijoiden valmiussuunnitelmat ja yhdyspinnat muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Häiriötilanteissa toimintaa johtaa toimivaltainen viranomainen. Muiden toimijoiden roolina on tukea toimivaltaisia viranomaisia tehtäviensä hoitamisessa.

LPY:n mielestä palveluntuottajien yhdenvertainen kohtelu edellyttää sitä, että hyvinvointialueet järjestämisvastuullisina tahoina ottavat valmiussuunnittelussa ja valmiuden ylläpidossa tasapuolisesti huomioon erilaisten palveluntuottajien, myös yksityisen sektorin toimijoiden, tarpeet sekä mahdollisuudet tukea häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Yksityisen sektorin edustajia on otettava mukaan valmiussuunnitelmien valmisteluun ja päivittämiseen. Yksityissektorin palveluntuottajille on myös tarjottava mahdollisuus osallistua hyvinvointialueella järjestettäviin valmiuskoulutuksiin ja -harjoituksiin. Valmiuden ylläpitämisestä aiheutuvat ylimääräiset kustannukset (esimerkiksi suojavälineiden hankinta ja varastointi) on korvattava myös yksityisen sektorin toimijoille ja niiden käyttöön on annettava suojamateriaaleja samoin perustein kuin hyvinvointialueiden omille palveluntuottajille riippumatta siitä, tuottavatko ne palveluita sopimussuhteessa hyvinvointialueelle vai eivät.

Koronapandemian aikana kunnat ja kuntayhtymät kohtelivat yksityisen sektorin palveluntuottajia eri tavoin eri puolilla maata. LPY:n mielestä on varmistettava, että hyvinvointialueet tekevät yhteistyötä yritysten ja järjestöjen kanssa samoja kansallisia periaatteita noudattaen. Näin voidaan osaltaan turvata kansalaisten yhdenvertaisuus kaikkialla Suomessa. LPY esittää, että sosiaali- ja terveysministeriö laatii yksityisen sektorin kanssa tehtävästä valmiusyhteistyöstä mallisopimuksen hyvinvointialueiden käyttöön. Siinä sovitaan eri toimijoiden vastuista ja velvoitteista erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä niihin varautumisesta.

Kansallinen varautuminen

Lausunnolla olevassa asetusluonnoksessa, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa ja laissa hyvinvointialueista on säädetty varautumisen toteuttamisesta alueellisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa. Valmiuslain (1552/2011) 11 luvussa säädetään niistä toimenpiteistä, joihin esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö voi poikkeusoloissa ryhtyä. Lisäksi valmiuslain 3 luvun 12–13 §:ssä säädetään yleisesti varautumisesta ja varautumisen johtamisesta.

LPY:n näkemyksen mukaan alueellisen varautumisen lisäksi tarvitaan valtakunnallista varautumista, siihen liittyvää koordinaatiota sekä jatkuvaa ja aktiivista tietojenvaihtoa esimerkiksi kansallisen tilannekuvan ylläpitämiseksi. LPY esittää, että asetuksessa mainittujen alueellisten yhteistyöelinten lisäksi perustetaan valtakunnallinen yhteistyöelin. Sen tehtävänä olisi valmiussuunnitelmien ja varautumistyön kansallinen yhteensovittaminen ja koordinointi sekä tilannekuvan ylläpitäminen. Tällä valtakunnallisella yhteistyöelimellä olisi tärkeä rooli myös häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana. Kyseisen yhteistyöelimen toimintaan on otettava mukaan myös yksityisen sektorin edustajia.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja